

YOZGAT KABUL VE BARINMA MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/57

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun
04.10.2022 tarihli ve 2022/694 sayılı
kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	3
1. GİRİŞ.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	5
2.2. MERKEZ PERSONELİ.....	6
2.3. MERKEZE KABUL VE YERLEŞTİRME.....	6
2.4. MERKEZDE BULUNAN YABANCILAR.....	7
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	7
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	7
3.1.1. Merkezin Fiziksel Durumu.....	7
3.1.2. Hijyen ve Temizlik.....	8
3.1.3. Beslenme.....	8
3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU.....	9
3.3. DİSİPLİN VE ŞİKÂYET MEKANİZMALARI.....	9
3.4. SAĞLIK VE SOSYAL FAALİYETLER.....	9
3.5. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM.....	10
4. TAVSİYELER.....	11
4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER.....	11

KISALTMALAR

TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
BM	: Birleşmiş Milletler
SYDV	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”* 6701 sayılı Kanun'un 9/1-1 bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre *“Ulusal önleme mekanizması: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade eder.

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-1 bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde UÖM olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 22.04.2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (ğ) bendinde kabul ve barınma merkezi: *“Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerinin beslenme, barınma, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Genel Müdürlük tarafından kurulan, valiliklerce (il müdürlüğü) doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç*

alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezler” şeklinde tanımlanmıştır.

5. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda kabul ve barınma merkezlerine ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 15.06.2022 tarihinde Yozgat Kabul ve Barınma Merkezine¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde ... yer almıştır.

7. 18.01.2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 10.06.2022 tarihli ve 10885 sayılı oluruna istinaden 15.06.2022 tarihinde, Yozgat Kabul ve Barınma Merkezine gerçekleştirilen habersiz ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

8. Ziyaret, Merkez Müdür Vekili ile yapılan bir ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede; Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve kapsamı ile TİHEK’in ulusal önleme mekanizması görevine ilişkin detaylı bilgiler verilmiş; Merkez Müdür Vekilinden Merkeze ilişkin genel bilgiler alınmıştır. Yabancıların kaldığı odalar, yemekhane, çamaşırhane, mutfak ve diğer ortak alanların incelenmesinin ardından rastlantısal yöntemle ve gizliliği sağlayacak şekilde koruma altında bulunan yabancılar ve Merkez personeli ile görüşülmüş ve ayrıca çeşitli kayıt ve dosyalar incelenmiştir. Son olarak Merkez yönetimi ile tekrar bir araya gelinmiş ve Heyetin ilk gözlem ve tespitleri, yabancıların talep ve şikâyetleri ile ilgili olarak yönetim ile görüşülerek ziyaret sonlandırılmıştır.

2.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

9. Merkez, 2731.80 m² alana sahip olup; Sivas - Yozgat yolu üzerinde, Yozgat Şehir Hastanesine 1100 metre, Yozgat şehir merkezine 2800 metre uzaklıkta yer almaktadır.

10. Merkez 1984 yılında inşa edilmiştir. 2015 yılına kadar Yozgat Emniyet Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet vermiş daha sonra Yozgat Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nün kurulması ile 2015 yılında İl Göç İdaresi Müdürlüğüne devrolmuştur.

---

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

11. Merkezde toplam 26 oda bulunmaktadır. Odalarda dört-beş kişi kalabilmektedir. Odalar, 16 m² ve 25 m² alana sahiptir. Merkezde ortak alan olarak; lobi, yemekhane, bilgisayar odası, mescit, kilise, mutfak, çocuk oyun odası, sınıf, çamaşırhane mevcuttur.

12. Merkezde bulunan yabancıların giriş ve çıkışları 07.00-19.00 saatleri arasında serbesttir.

13. Merkezde, 7/24 esasına göre kayıt yapan, 1 ay süre ile saklanan ve sadece ortak alanlarda 28 tane güvenlik kamerası mevcuttur.

2.2. MERKEZ PERSONELİ

14. Merkezde 1 Müdür Vekili, 2 temizlik personeli ve 6 güvenlik personeli olmak üzere toplamda 9 personel bulunmaktadır. Mesai saatlerinde; 1 Müdür Vekili, 1 güvenlik görevlisi ve 2 temizlik personeli; mesai saatleri dışında ise 1 güvenlik personeli görev yapmaktadır.

15. Psiko-sosyal servis kapsamında Müdür Vekilinin sosyal çalışmacı olduğu; hem müdürlük hem de meslek elemanlığı kapsamında Merkezde bulunan yabancılarla görüşmeler gerçekleştirdiği belirtilmiştir.

2.3. MERKEZE KABUL VE YERLEŞTİRME

16. Merkez, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında tanımı yapılan özel ihtiyaç sahiplerinin² kalabileceği bir yerdir. Yabancı terörist savaşçı şüphelisi veya riskli gruplar Merkezde barındırılmamaktadır.

17. Merkeze kalma talebi İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvuru suretiyle yapılmaktadır. Ayrıca, doğrudan Merkeze de başvuru yapılabilmektedir. Bu durumda, başvuru Merkez tarafından Göç İdaresi Başkanlığına bildirilmektedir.

18. Yabancıların kabulü için sağlık raporu istenmektedir. Salgın döneminde Merkeze kabulü yapılacak olan yabancılardan hem sağlık raporu hem de COVID-19 test sonucunun talep edilerek test sonucu negatif olan yabancıların kendisine tahsis edilen bir odada karantinaya alındıktan sonra kabulü sağlanmaktadır.

19. Yabancılar; Merkezin fiziki yapısı, özel ihtiyaç durumları, yabancı dil durumları ile aile ve cinsiyet durumları gibi hususlara dikkat edilerek odalara yerleştirilmektedir. Odalara

---

² 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Tanımlar" Başlıklı 3'üncü maddesinin (I) bendinde özel ihtiyaç sahibi: "Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi" ifade eder.

yerleştirilme esnasında aile bütünlüğünün korunduğu ve ailelerin birbirlerinden ayrılmadığı belirtilmiştir.

2.4. MERKEZDE BULUNAN YABANCILAR

20. Ziyaret tarihi itibarıyla; 46'sı Afganistan, 3'ü Suriye, 3'ü İran ve 2'si Somali uyruklu olmak üzere Merkezde toplam 54 yabancı bulunmaktadır. Bunlardan 26'sı kadın, 28'i erkektir. Merkezde refakatsiz çocuk bulunmamaktadır.

21. Farklı uyruk ve ailelerden olmak üzere 2016 yılında 5, 2018 yılında 9, 2019 yılında 14, 2020 yılında 4 ve 2021 yılında giriş yapan 14 yabancı bulunmaktadır. Merkezde en uzun süre kalan yabancı 2011 yılında Merkeze giriş yapan Suriye uyruklu anne ve 2 oğludur.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

3.1.1. Merkezin Fiziksel Durumu

22. Merkezin toplam kapasitesi 100 kişidir. Merkezde ziyaret tarihinde 54 yabancı bulunmaktadır.

23. Merkezde ısınmanın doğalgaz sistemi ile sağlandığı belirtilmiştir.

24. Her odada pencere bulunduğu ve ortak alanlar ile odalarda aydınlatmanın yeterli olduğu görülmüştür.

25. Ziyaret sırasında, ortak alanların ve bazı odaların sıvalarının düştüğü ve boyalarının olmadığı görülmüştür.

26. Her odada standart olarak; ranza, televizyon, mini buzdolabı, masa, sandalye bulunmaktadır. Ayrıca her odanın kendisine ait banyosunun ve tuvaletinin olduğu görülmüştür. Ancak banyo ve tuvaletlerin engelli ve yaşlı bireylerin kullanabileceği nitelikte olmadığı tespit edilmiştir.

27. Her odada ve ortak alanlarda yangın alarm sisteminin olduğu ve Merkezde yangın merdiveninin bulunduğu görülmüştür.

28. Merkezde Kilise olarak kullanılmak üzere bir oda ve mescit olarak kullanılan bir başka odanın bulunduğu, hâlihazırda mescidin kullanıma açık olduğu, ancak Merkezde Hristiyan bir

yabancı olmadığı için kilise olarak kullanılan odanın geçici bir süre için depo olarak kullanıldığı görülmüştür.

29. Merkezde bulunan yabancılara battaniye, nevresim, yastık gibi malzemelerin verildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Ziyaret Heyeti tarafından, yedek malzemelerin bulundurulduğu bir depo alanının da olduğu görülmüştür.

30. Merkezde salı, perşembe, cumartesi ve pazar günleri sıcak su verildiği ifade edilmiştir.

3.1.2. Hijyen ve Temizlik

31. Merkez idaresi tarafından yabancıların oda temizliğinin mahremiyet açısından kendileri tarafından yapıldığı; gerekli malzemelerin Merkez tarafından karşılandığı, genel temizliğin ise sürekli işçi kadrosundaki 2 temizlik personeli tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.

32. Yabancılara diş macunu, diş fırçası, havlu, şampuan, kadın hijyen ürünleri ve sıvı el sabunu gibi kişisel hijyen kitlerinin Göç İdaresi Başkanlığı tarafından gönderildiği ve dağıtımlarının yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

33. Merkezde 4 adet ev tipi ve 1 adet sanayi tipi çamaşır makinesinin bulunmaktadır. Merkez İdaresi tarafından; yabancıların istedikleri zaman çamaşır makinelerini kullanabildikleri bilgisi paylaşılmıştır.

34. Ayrıca, Merkezde bir adet kurutma makinesinin bulunduğu görülmüştür.

35. Merkezde düzenli ilaçlamanın yapıldığı belirtilmiştir.

3.1.3. Beslenme

36. Merkezde yemekhane mevcut olup yemekler, Merkezin yıllık ihale ile anlaşma sağlaması suretiyle yabancıların sağlık durumları gözetilerek oluşturulan yemek listesi doğrultusunda sağlanmakta, ihaleyi alan firma tarafından sabah-öğle-akşam yemeği ve su dağıtımı yapılmaktadır.

37. Ziyaret Heyeti tarafından yemekhane ve mutfak gezilmiş, İdare tarafından yabancıların yemeklerini burada yedikleri ifade edilmiştir.

38. Yabancıların kullandığı mutfak bölümünün yemek pişirilmemesi sebebiyle bakımsız olduğu ve dolaplarının onarılmasının gerektiği görülmüştür.

39. Merkezde 07.00-19.00 saatleri arasında giriş ve çıkışların serbest olması sebebiyle yabancıların ihtiyaçlarını dışarıdan karşılayabildiği bu sebeple Merkezde kantin/market bulunmadığı bilgisi paylaşılmıştır.

40. Yemek listeleri ve ziyaret tarihindeki öğle yemeği kontrol edilmiş olup genel olarak yemeklerin yabancıların günlük kalori ihtiyaçlarını karşılayacak seviyede olduğu tespit edilmiştir.

3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

41. Yabancıların genel olarak Merkez personelinin ve İdarenin kendilerine yaklaşım ve tutumlarından memnun oldukları, işkence ve kötü muameleye maruz kalmadıkları ifade edilmiştir.

42. Merkezde yabancıların talepleri doğrultusunda veya belirli aralıklarla müdür odasında bireysel görüşmeler yapılmakta olduğu beyan edilmiştir.

43. Merkezde görev yapan personelin öfke kontrol, stresle baş etme, ilk yardım, yangın eğitim ve söndürme ile insan hakları eğitimlerini aldığı ifade edilmiştir.

3.3. DİSİPLİN VE ŞİKÂYET MEKANİZMALARI

44. Yabancıların talep ve şikâyetlerini Merkez İdaresine sözlü ve yazılı olarak dile getirebildiği beyan edilmiş, aynı zamanda ortak alanda herkesin ulaşabileceği yerde anahtarının İl İnsan Hakları Kurulunda olduğu belirtilen talep ve şikâyet kutusu görülmüştür.

45. Dilekçe ile yapılan talep ve şikâyetlere en geç bir hafta içerisinde cevap verildiği, dilekçelerin cevaplandırılması hususunda dilden kaynaklı bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

46. Son 5 yıl içerisinde sadece bir aile hakkında disiplin cezası değerlendirmesi yapıldığı, ancak çocuklarının okul durumları göz önüne alınarak disiplin cezasının uygulanmadığı belirtilmiştir.

47. Merkezde izin dönüşü gelmeyerek firar eden yabancıların olduğu, bu yabancılar hakkında tutanak tutulduğu, İl Göç İdaresi Müdürlüğüne bilgi verilerek gerekli işlemlerin tesisinin İl Göç İdaresi Müdürlüğüne yerine getirildiği bilgisi paylaşılmıştır.

3.4. SAĞLIK VE SOSYAL FAALİYETLER

48. Merkez tarafından, Müdürlüğün bulunduğu mahallede Aile Sağlık Merkezinin mevcut olduğu belirtilmiş, bu kapsamda tüm yabancıların sağlık takiplerinin Aile Sağlık Merkezi tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

49. Acil bir durum yaşanması halinde 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı, ambulansın en geç 5 dakika içerisinde Merkeze ulaşabildiği belirtilmiştir.

50. Kurum idaresi tarafından COVID-19 salgını sürecinde hassas gruplara mensup kişilerin korunması amacıyla; tüm personel ve yabancılar konuya ilişkin bilgilendirilmiş maske-mesafe-hijyen konularında uyarılar yapılmış, giriş-çıkış kontrolü sağlanmış, odalarda ve ortak alanlarda dezenfeksiyon işlemi uygulanmış, il dışına çıkmak zorunda kalan yabancılar döndüklerinde karantinaya alınmış, salgının başlarında temaslı olan kişiler Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait yurtlarda barındırılmış, yemekhane kapatılmış ve yemekler yabancıların odalarında dağıtılmıştır. Merkezde COVID-19 hariç herhangi bir bulaşıcı hastalığın görülmediği ifade edilmiştir.

51. Merkezde, çeşitli sebepler neticesinde travmalara maruz kalmış yabancılar psikiyatri doktoru tarafından kendilerine verilen ilaçları kullanmaktadır. Merkez tarafından, ağır psikiyatrik hastaların Merkeze kabulü yapılmamaktadır. Bu durumda, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile iletişime geçilmekte ve söz konusu hasta uygun bir kuruluşa yerleştirilmektedir.

52. Merkez tarafından sosyal ve kültürel faaliyetler bağlamında Merkez içi ve dışı etkinlikleri için diğer kurum ve kuruluşlarla etkileşim içerisinde olunup yardım kuruluşları ile koordinasyon sağlandığı ifade edilmiştir.

53. Halk Eğitim Merkez Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar neticesinde yabancıların talebi doğrultusunda, Merkez Müdürlüğü içerisinde Türkçe, İngilizce, halk oyunları, çocuk gelişimi, öğretmenleri, el sanatları, bilgisayar kurslarının açıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

54. Merkezde, çocuk oyun odası mevcuttur. Çocuk oyun odası, 16 m²'lik bir alana sahiptir. Odada 6 adet bilgisayar bulunmaktadır. Ayrıca, burada haftanın 5 günü 0-6 yaş arası okula gitmeyen çocuklara eğitim verildiği ifade edilmiştir.

55. Merkez tarafından paylaşılan bilgiler doğrultusunda merkezde kalan ve eğitim çağında olan tüm çocukların okula gittiği bilgisi edinilmiştir.

56. Merkezin giriş bölümünde ve odaların çoğunda televizyonun olduğu gözlemlenmiş, televizyon olmayan odalar için talep oluşturulduğu, ihale işlemlerinin yapıldığı, kısa süre içerisinde televizyonların gönderileceği beyan edilmiştir.

57. Merkezde spor salonunun ve kütüphanenin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3.5. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM

58. Merkezde cep telefonu ve internet kullanımının serbest olduğu belirtilmiştir.

59. Merkezde 07.00-19.00 saatleri arasında giriş çıkışlar serbest olduğundan yabancıların Merkez dışında görüşme yapma imkânı mümkündür. 19.00'dan sonra ise Merkeze bilgi verilmesi halinde 23.00'a kadar Merkeze giriş yapılabildiği bilgisi edinilmiştir.

60. Merkezde bir adet ankesörlü telefonun mevcut olduğu ancak yabancıların kullanımı için cep telefonu kısıtlaması olmaması sebebiyle ankesörlü telefon ihtiyacının bulunmadığı belirtilmiştir.

61. Merkez'de yabancıların telefon aracılığıyla avukatları ile iletişim kurabildikleri, ayrıca görüşmelerini avukat bürosunda gerçekleştirmelerinin de mümkün olabildiği ifade edilmiştir.

4. TAVSİYELER

4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

62. Merkezin mevcut fiziksel sorunları ve tadilatı gerektiren bölümleri göz önünde bulundurulduğunda ilgili fiziksel sorunların giderilmesi ve gerekli tadilatların yapılması,

63. Bahçenin ve oyun parkının bakım ve tadilatının yapılması,

64. Talep edilmesi halinde her gün belirli saat aralığında suyun sıcak verilmesi,

Tavsiye edilmektedir.